

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

REDOGÖRELSE

FÖR

ELEMENTAR-LÄROVERKEN

I

WENERSBORG, BORÅS OCH ALINGSÅS

SAMT

PEDAGOGIEN I ULRICEHAMN

UNDER LÄSÅRET 1873–1874.

WENERSBORG.

Wenersborgs-Postens bolags boktryckeri. 1874.

Högre elementarläroverket i Wenersborg.

A. Undervisningen.

a) Lärotider.

Höstterminen tog sin början den 25 aug. och slutade den 20 dec.

Vårterminen, som började den 22 jan., kommer att avslutas den 4 juni.

De dagliga undervisnings- och öfningstimmarne hafva varit de samma som under föregående läsår.

b) Läro- och läseböcker.

Kristendom: katekesen; Norbecks lärobok i dogmatiken; biblisk historia af Bohm; Cornelli lärobok i kyrkohistorien.

Modersmålet: Filéns lärobok; Bjurstens läsebok och Claësons literaturhistoria; läsebok för folkskolan.

Latinska språket, grammatik: Rabes och Ellendt-Seyfferts läroböcker;

d:o explikation: Cornelius Nepos, Julius Cæsar och Ovidius för kl. III—V; den sistnämnde författaren samt Cicero de officiis och orationes selectæ; Livius; Virgili Æneis och Horatius för kl. VI—VII.

Grekiska språket, grammatik: Rabes och Löfstedts läroböcker;

d:o explikation: Aulins läsebok, Xenophons Anabasis, Homeri Odysseé, Herodotus.

Hebreiska språket, grammatik: Lindbergs lärobok;

d:o explikation: Davids psalmer.

Tyska språket, grammatik: Flachs läro- och elementarbok;

d:o explikation: Lyths krestomati; Schillers Gesch. des 30 jähr. Kriegs och Wilhelm Tell; Goethes Herrman und Dorothea.

Engelska språket, grammatik: May's och Herléns läroböcker; den förres samtalsöfningar samt den senares elementarbok; öfningar för öföfversättning af Sundsten.

d:o explikation: May's krestomati; Kings of England of M. Yonge; Irvings Columbus samt Sketchbook; The history af England by Macaul

- Franska språket, grammatik: Oldes lärobok; Dryséns tal- och skriföfningar; Ceder-skiölds och Löwenhielms skriföfningar, Pabans parlör.
 d:o explikation: Oldes explikationsöfningar för kl. IV—V; Voltaires Charles XII; Dumas Michel Ange; Lamartine Scènes de sa vie; Berndtsons Variétés littéraires; Souvestre le Journal d'un homme heureux; X. de Maistre les Prisonniers du Cancase.
- Matematik: Zweigbergks och Nyströms läroböcker i aritmetik; Björlings och Todhunders läroböcker i Algebra; Björlings proportionslära; Phragmén's trigonometri; Lindmans, Bergii och Jochnicks läroböcker i geometri; Hellströms lärobok i stereometri; geometriska öfningssatser af Todhunter.
- Naturvetenskap: Berlins läsebok; Celanders naturlära; Arrhenii större och mindre lärobok i botanik; Torins lärobok i zoologi; Schabus i fysik; Berlin i kemi.
- Historia, svensk: Ekelunds och Odhners läroböcker; Alanders läsebok; allmän: Pütz' och Wennerströms läroböcker.
- Geografi: Sörenssons lärobok.
- Filosofisk propedeutik: Borelii lärobok i logik; Sjöbergs och Klingbergs lärobok i antropologien.

e) *Lärokurser:*

Första klassen.

- Kristendom, Katekes: till första artikeln. Valda bibelspråk och psalmer.
 Biblisk historia: gamla testamentets.
- Mödersmålet: uppläsning och förklaring af valda stycken på prosa och vers. Berättelser ur nordiska sagohistorien. Öfningar i rättskrifning. Öfning i särskiljande af den enkla satsens hufvuddelar. Allmän grammatik.
- Tyska. Grammatik: till och med de svaga verberna.
 Explikation: 41 stycken i elementarboken.
- Matematik: De fyra räknesätten i nyare sorter jemte öfning i hufvudräkning.
- Naturlära: inledning till djur- och växtrikets kännedom, omfattande det allmännaste af läran om människans kroppsbyggnad, och undersökning af lefvande växter.
- Historia: hela konungalängden samt hednaten efter Odhners mindre lärobok.
- Geografi: Sveriges, Norges, Danmarks och Finlands fysiska och politiska geografi; det allmännaste om verdensdelarne efter jordgloben.

Andra klassen.

- Kristendom. Katekes: 2:dra hufvudstycket med förklaring. Valda psalmer.
 Biblisk historia: repet. af gamla testamentet, nya testamentet.
- Modersmålet: form- och satslära, rättstafning och satsupplösning jemte läsöfningar.
- Tyska. Grammatik: formläran t. o. m. de svaga verberna.
 Explikation: från st. 44 till slutet af Flachs elementarbok; 16 sidor i Lyths läsebok. Skriföfningar på lärorummet en timme i veckan.
- Matematik. Aritmetik: vanliga bråk och decimalbråk jemte öfningar i hufvudräkning och s. k. proftal.
 Geometri: De två 1:sta kap. af Bergii lärobok i geometri och linearteckning.
- Naturlära: människokroppens byggnad. Djurrikets större afdelningar.
- Historia. Fäderneslandets: medeltiden; nyare tiden till och med Karl XII.
- Geografi: Tyskland, England, Nederländerna, Belgien och Pyreneiska halfön.

Tredje klassen.

- Kristendom. Katekes: 3—5 hufvudstyckena. Valda psalmer.
 Biblisk historia: nya testamentet. Förklaring af Jesu liknelser; bibelläsning.
- Modersmålet: form- och satslära, satsupplösning och rättskrifning; läsöfningar.
- Latin. Grammatik: formläran, läran om kasus.
 Explikation: 7 fältherrar i Cornelius Nepos.
- Tyska. Grammatik: hela formläran: syntax till verbet.
 Explikation: 32 sidor i Lyths läsebok. Skriföfningar på lärorummet en timme i veckan.
- Engelska. Grammatik: formläran efter May.
 Explikation: st. 21—30 i May's läsebok. Skriföfningar på lärorummet.
- Matematik. Aritmetik: vanliga bråk, decimalbråk och sorter; reallin. dessutom enkel regulerade tri jemte öfningar i hufvudräkning.
 Geometri: klass. lin.: Euklides 1:sta och 2:dra bok; real. lin.: 2:dra och 3:dje böckerna af Euklides jemte lösning af lättare geometriska öfnings-satser.
 Algebra: real. lin.: läran om hela tal.
- Naturvetenskap. Botanik: blommans och fruktens terminologi jemte insamling af allmännare växter.
 Zoologi: däggdjuren till de mångklöfvade djuren; real. lin. derjemte leddjuren.

Historia. Fäderneslandets: nyare tiden afslutad och repeterad.
Geografi: Europas afslutad.

Fjerde klassen.

Kristendom: till 4:de hufvudstycket af katekesen; nya testamentets böcker jemte öfversigt af Judarnes kyrkliga förhållanden till och med högtiderna.

Modersmålet: rättskrifningsöfningar.

Latin. Grammatik: det vigtigaste af syntaxen efter Ellendt-Seyffert.

Explication: 2 fältherrar i Cornelius Nepos; 3:dje boken samt 3 kap. af 1:sta boken i Cæsar.

Grekiska. Grammatik: t. o. m. conjugationerna.

Explication: valda stycken i Aulins läsebok.

Tyska. Grammatik: hela formläran repeterad; syntax från verbet till slut; repet. i kasusläran.

Explication: 22 sidor af Schillers Gesch. des 30 jähr. Kriegs.

Engelska. Grammatik: formläran efter Herlén.

Explication: kap. 1—9 af Kings of England. Skriföfningar på lärorummet

Franska. Grammatik: det vigtigaste af formläran.

Explication: 10 stycken i Oldes läsebok jemte öfning i innanläsning och skrifning.

Matematik. Aritmetik: regula de tri.

Geometri: 3:dje och 4:de böckerna af Euklides. Ex. 1—133 af Todhulters geometriska öfningssatser; real. lin. dessutom det allmänaste ur proportionsläran jemte några satser ur 6:te boken efter Björling.

Algebra: real-lin. t. o. m. läran om 1:sta gradens equationer

Naturvetenskap. Botanik: repetition af Arrhenii mindre lärobok jemte insamling växter.

Zoologi: till hönsföglarne; real.-lin. derjemte leddjuren.

Fysik: 13 paragrafer af 1:sta kap. i Schabus.

Historia. Kl. lin.: gamla till Alexander; real. lin.: fäderneslandets: från lärobokens början till och med Erik XIV; allmän: gamla och medeltidens till 3:dje tidrymde

Geografi. Klass. lin.: Asien till China; Greklands gamla; real. lin.: Asiens.

Femte klassen.

Kristendom. Utförlig katekisation öfver hela religionsläran.

Kyrkohistoriska berättelser till reformationen; Jesu bergspredikan; kyrkårets predikotexter.

- Modersmålet:** rättstafnings- och interpunktionsöfningar; real. lin. derjemte läsöfningar samt skriftliga uppsatser på lärorummet.
- Latin.** Grammatik: Rabes mindre, syntaxen.
 Explikation: från 30:de kap. i första boken till 4:de boken i Cæsar; Aetates, Lycaon, Philemon et Baucis samt Orpheus et Eurydice i Ovidius; Præfatio, Miltiades, Alcibiades i Cornelius Nepos. Mytologi efter Brodén.
- Grekiska.** Grammatik: formlära.
 Explikation: de 6 första kap. af 1:sta boken i Xenophons Anabasis.
- Tyska.** Grammatik: hela jemte anmärkningar repeterad.
 Explikation: 28 sidor i Schiller.
- Engelska.** Grammatik: formläran efter Herlén.
 Explikation: kap. 11—23 af Kings of England. Skriföfningar på lärorummet.
- Franska.** Grammatik: klass. lin.: formläran till de regelbundna verberna; real. lin.: hela formläran; skriföfningar på lärorummet.
 Explikation: klass. lin.: 40 st. i Oldes läsebok; real. lin.: valda stycken i d:o.
- Matematik.** Geometri: repetition af Euklides 4 första böcker jemte ex. 1—133 af Todhunters geometriska öfningssatser; real. lin. dessutom det allmännaste af proportionsläran jemte några satser ur 6:te boken efter Björling.
 Algebra: till och med läran om 1:sta gradens eqvationer med en och flera obekanta jemte några lättare problem.
- Naturvetenskap.** Botanik: växternas elementarorganer; omkring 300 växter.
 Zoologi: foglarne och amfierna.
 Fysik: de 2 första kap. i Schabus.
- Historia.** Kl. lin.: Roms; real. lin.: fäderneslandets: från och med Karl X till och med Gustaf III; allmän: läroboken afslutad.
- Geografi.** Klass. lin.: Asien, Afrika, Amerika och Australien samt gamla geografin; real. lin.: Asien från China, Afrika samt Nord-Amerika.

Sjette klassens nedra afdelning.

- Kristendom.** Dogmatik: kap. 1—3.
 Kyrkohistoria: §§ 1—19.
 Nya testamentet: Pauli bref till Colosserna.
- Modersmålet:** läsning af svensk, norsk och dansk literatur.
- Latin.** Grammatik: syntaxen efter Rabes större.
 Explikation: Cicero de senectute; 19 kap. af Livii 1:sta bok; Philemon et Baucis i Ovidius; 1:sta boken samt 313 vers af 2:dra i Virgilii *Æneis*. Mytologi efter Brodén.

- Grekiska.** Grammatik: formläran repeterad.
 Explikation: från och med kap. 7 af 1:sta till och med kap. 3 af 2:dra boken i Xenophons Anabasis; 1:sta rhapsodien i Homeri Odysseé.
- Tyska.** Grammatik: repetition.
 Explikation: 4 akter af Wilhelm Tell; real. lin. dessutom parlörläsning.
- Engelska.** Grammatik: formläran och en del af syntaxen efter Herlén.
 Explikation: kap. 12—25 af Columbus. Skriföfningar på lärorummet.
- Franska.** Grammatik: formläran jemte det viktigaste af syntaxen till adverbena.
 Explikation: de 2 första böckerna af Charles XII.
- Matematik.** Geometri: Euklides 5:te och 6:te böcker.
 Algebra: läran om kvadratrotter, radikalquantiteter och repetition af det föregående; för real. lin. talrikare problem, 2:dra gradens eqvationer samt logaritmer.
- Naturvetenskap.** Botanik: de naturliga familjerna.
 Zoologi: fiskar och insekter.
 Fysik: 3:dje kap. af Schabus.
 Kemi: metalloiderna och de viktigare syrorna.
- Historia.** Fäderneslandets: till Sturarna efter Odhners större lärobok.
 Allmän: klass. lin.: medeltidens till och med korstågen; real. lin.: gamla samt medeltidens till korstågen.
- Geografi.** Klass. lin.: Europa till Tyskland; real. lin.: läroboken afslutad jemte repetition af Sverige.

Sjette klassens öfra afdelning.

- Kristendom.** Dogmatik: kap. 4—8.
 Kyrkohistoria: §§ 19—41.
 Nya testamentet: läsning i Matteus' evangelium på grundspråket.
- Modersmålet:** läsning af svensk, norsk och dansk literatur; literaturhistoria efter Claëon; real. lin. dessutom skriföfningar på lärorummet.
- Latin.** Grammatik: repetition af syntaxen med alla anmärkningarne.
 Explikation: Cicero de officiis 1:sta boken; från 14:de kap. till slutet af 1:sta boken i Livius; från v. 613 af 1:sta till v. 345 af 4:de boken i Virgilius.
- Grekiska.** Grammatik: det viktigaste af syntaxen efter Löffstedt; skriföfningar på lärorummet.
 Explikation: från och med 6:te kap. af 2:dra boken till 3:dje kap. af 4:de boken i Anabasis; från v. 380 af 1:sta boken till v. 300 af den 3:dje i Odysseén.

Tyska. Grammatik: repetition.

Explication: Hermann und Dorothea; real. lin. dessutom parlörläsning.

Engelska. Grammatik: syntaxen till adverbet efter Herlén.

Explication: från kap. 23 till slutet af Columbus. Skriföfningar på lärorummet.

Franska. Grammatik: det vigtigaste af Oldes lärobok.

Explication: sid. 56—148 af Charles XII. Muntlig öfversättning från svenska till franska af 17 stycken af skriföfningarne i Dryséas franska tal- och skriföfningar. Skriföfningar på lärorummet.

Matematik. Geometri: repetition af de 6 första böckerna af Euklides. Lösning af geom. öfnings-satser.

Algebra: läran om 2:dra gradens eqvationer med en obekant jemte talrika öfnings-exempel och problem; repetition af det föregående; real. lin. dessutom eqvationer af 1:sta och 2:dra graden med flere obekanta, läran om logaritmer jemte förutgången repetition af läran om digniteter och rötter.

Naturvetenskap. Botanik: repetition af de naturliga familjerna.

Zoologi: repetition af foglarne.

Fysik: klass. lin.: från lärobokens början till aërostatik; real. lin.: akustik och optik jemte problem.

Kemi: läran om syrorna och de lätta metallerna.

Historia. Fäderneslandets: till Karl XII, allmän: nyare till Frankrike under Ludvig XIII efter Pütz.

Geografi. Afrikas och Amerikas.

Sjunde klassens nedra afdelning.

Kristendom. Dogmatik: läroboken avslutad; repetition.

Kyrkohistoria: läroboken avslutad; repetition från § 35.

Nya testamentet: läsning i Johannes evangelium på grundspråket.

Modersmålet: läsning af svensk, norsk och dansk literatur; litteraturhistoria efter Claëson; di-kussions- och skriföfningar på lärorummet.

Latin. Grammatik: repetition.

Explication: Cicero: orationes in Catilinam I—IV; Livius: 1:sta boken samt 20 kap. af 2:dra. Virgilius: repetition af 3:dje och 4:de böckerna. Horatius: 1:sta boken Od. 1—30.

Grekiska. Grammatik: syntaxen efter Löfstedt.

- Explikation: 4:de boken i Xenophon; från v. 370 af 3:dje boken till v. 380 af den 5:te i Odysseen; kap. 1—45 af 1:sta boken i Herodotus.
- Hebreiska. Grammatik: paradigmerna.
Explikation: 4 Davids psalmer.
- Engelska. Klass. lin.: uttalslära efter Olde. Grammatik: 1:sta afdeln. af Herlén.
Explikation: 3 st. ur The Alhambra by W. Irving.
Real. lin.: grammatik: Herléns lärobok.
Explikation: W. Irvings Sketch book sid. 55—104, 144—159, 172—196. Stil-
öfningar. Ordgrupperna i May's samtalsöfningar. Muntlig öfversättning
till engelska af större delen af öfningarne i Herléns grammatik.
- Franska: Grammatik efter Olde.
Explikation: Michel Ange par A. Dumas; Lamartine Scènes de sa vie; Va-
riétés littéraires Lière livr. Muntlig öfversättning af sid. 25—52 af Ceder-
schöld's franska skriföfningar.
- Matematik. Geometri: repetition af Euklides 6 första böcker; lösning af geometriska
öfningssatser dels på lärorummet, dels skriftligt i hemmet ungefär hvar
3:dje vecka. Algebra: repetition af 1:sta och 2:dra gradens eqvationer
med talrika öfningsexempel och problem; real. lin. dessutom läran om
progressioner och logaritmer samt plan trigonometri. Båda linierna hafva
hvar 14:de dag löst ett skriftligt problem i hemmet.
- Naturvetenskap: Fysik: Klass. lin.: dynamik, akustik och optik; real.-lin.: optiken samt
repetition af mekaniken.
Kemi: läran om metallerna.
- Historia. Fäderneslandets: från Karl X Gustaf till Karl XIII efter Odhners större
lärobok; allmän: från och med Franska revolutionen.
Geografi: repetition.
- Filosofisk propedeutik. Logik: läroboken genomgången.
Antropologi: efter Sjöberg och Klingberg.

Sjunde klassens öfra afdelning.

- Kristendom: lärokursen repeterad.
- Modersmålet: läsning af svensk, dansk och norsk literatur.
- Latin. Grammatik: lika med nedra afdelningen.
Explikation: Livius: repetition af de 2 första böckerna. Cicero: oratio pro
Milone; epistolæ selectæ 1—23. Horatius: Od. 2:dra boken jemte repetition
af föregående. Retorik. Antiquiteter.

- Grekiska.** Grammatik: repetition.
 Explikation: från 5:te kap. af 5:te boken t. o. m. den 6:te i Anabasis; från v. 100 i 5:te boken t. o. m. den 6:te af Odysseen; kap. 53—100 af 1:sta boken i Herodotus.
- Hebreiska.** Grammatik: det viktigaste af formläran.
 Explikation: 10 Davids psalmer.
- Engelska.** Klass. lin.: Grammatik: efter Herlén.
 Explikation: 58 sidor af The History of England by Macaulay.
 Real. lin.: lika med nedra afdelningen.
- Franska.** Grammatik: efter Olde.
 Explikation: Souvestre le Journal d' un homme heureux; X. de Maistres Prisonniers du Caucase; real. lin. dessutom: Var. litt. 1:ère livr. 24 ord, grupper i Pabans parlör samt muntlig öfversättning från svenska till franska af 26 sidor ur Löfwenhielms franska skriföfningar.
- Matematik.** Geometri: lika med nedra afdelningen; real. lin. dessutom repeterat stereometrien.
 Algebra: repetition af hela den genomgångna kursen företrädesvis genom problem; real. lin. dessutom repeterat läran om progressioner och logaritmer samt plan trigonometri hvarjemte en lärjunge genomgått Jochicks analytiska geometri; ett skriftligt problem för båda linierna hvar 14 dag.
- Naturvetenskap.** Fysik: repetition af hela läroboken; real. lin. dessutom problem af mekaniskt och fysikaliskt innehåll dels på lärorummet, dels skriftligt i hemmet.
 Kemi: repetition af hela oorganiska kemien med laborationsöfningar, kvalitativ analys af oorg. kroppar efter Städeler, öfvers. af Almén.
- Historia:** lärokursen avslutad och repeterad.
- Geografi:** repetition.
- Filosofisk propedeutik.** Logik: läroboken genomgången.
 Antropologi: efter Sjöberg och Klingberg.
- Under den gemensamma morgonbönen hafva Luce och Johannes evangelier genomgåts och förklarats.
 Alla skriftliga hemarbeten hafva varit ordnade i öfverensstämmelse med Kongl. Kungörelsen af den 10 mars 1869.

Undervisningen i gymnastik- och militäröfningar.

Lärjüngarnes indelning till gymnastiköfningarne och sysselsättning under dessa hafva varit lika som under föregående läsår;

Vapenöfningarne hafva egt rum för kl. V 1 timme, för VI och VII 2 timmar i veckan.

I dessa öfningar har kl. V genomgått rekrytskolan af exercisreglementet, VI och VIIb öfvats i bajonettfäktning på led, med och utan motståndare, samt VIIa i florettfäktning och sabelhuggning på led, med och utan motståndare.

Från deltagande i öfningarne hafva af vederbörande läkare befriats: höstterminen 11 vårterminen 14 lärjungar.

De genom Kongl. cirkuläret af den 23 mars 1870 anbefalldes vapenöfningar hafva under år 1873 ledts af löjtnanten vid Skaraborgs regemente P. A. Pyhlson, under innevarande termin af löjtnanten vid Westgöta Dals reg. W. Jonsson. Öfningarne hafva pågått 5 veckor under höstterminen och 4 veckor vårterminen. Under denna tid ha hufvudsakligen kompanimanövrer i sluten och spridd ordning öfvats. Skjutöfningarne för VIIa hafva försiggått å skarpskyttekårens skjutbana på 600 och 800 fots afstånd, och har hvar och en af denna afdelnings lärjungar under året lossat 50 skarpa skott. I VIIb samt 6:te klassen har hvarje lärjunge på samma tid lossat 100 salongs-kott. Exercisöfningarne ha egt rum kl. 4—6 e. m. tre dagar i veckan, skjutöfningarne merendels på f. m. på dertill från den öfriga undervisningen tagna timmar till ett antal under året af 22 för VIIa, 16 för VIIb, 23 för VIa, 23 för VIb.

Undervisningen i sång och musik.

I de tre lägsta klasserna har, enligt fastställd ordning för undervisningen i musik, öfning meddelats i läran om de musikaliska tecknen, deras betydelse och användning m. m., öfning i tonträffning samt en- och tvåstämmig sång, hvardera klassen en timme i veckan samt dessutom gemensamt med 4:de och 5:te klasserna koralsången timme i veckan. De öfrige klasserna hafva gemensamt en timme i veckan öfvat körsånger och 6:te och 7:de klasserna tillsammans en timme i veckan dels kör- och dels quartettsånger.

Uti instrumentalspel har undervisning meddelats 4 timmar i veckan på viol, jägarhorn, cornetto och orgelharmonium, neml.: på viol åt 4. på jägarhorn åt 2. på cornetto åt 1. på orgelharmonium åt 5 lärjungar. På viol ha spelats duetter af Hansa och Viotti, men i öfrigt hafva eleverna varit mindre försigkomna, så att något egentligt samspel icke konnat åstadkommas, utan har undervisningen meddelats lektionsvis.

Undervisningen i teckning.

Klass I 2 timmar i veckan. Ritning efter statens tabeller, 1:sta kursen tab. 1—VI, höstterminen å griffeltafla, vårterminen med blyerts.

Klass II 2 timmar i veckan. Ritning efter statens tabeller I:sta kursen tab. VII—XII med blyerts.

Klass III 2 timmar i veckan. Ritning med skuggning i blyerts efter statens tabeller 2:dra kursen tab. I—VI, omväxlande med konurteckning efter Hetsch.

Klass IV—VII a) *Reala linien.*

Geometrisk linearteckning 1 timme i veckan för kl. V—VII. Klass V konstrukt. ritning; klass VI projektläro; klass VII utbredning af ytor och byggnadsritningar. Frihandsteckning: kl. IV 3 tim. i veckan, öfriga klasser 2 tim.

b) *Klassiska linien.*

1) De som icke läsa grekiska;
2 timmar i veckan frihandsteckning.

2) De öfriga:
Förutom klasserna IV—VIb, i hvilka alla lärjungar, som icke saknat anlag, erhållit 1 timmes undervisning i veckan i frihandsteckning, har 2:ne timmars undervisning i samma ämne lemnats dem af de öfrige klasserna, som härtill anmält sig, och hafva 2:ne lärjungar i dessa öfningar deltagit.

Frihandsteckningen har för klass IV omfattat dels statens tabeller 2:dra kursen tab. VII—XII, dels lättare tabeller efter Harding med skuggning. I klass V har klotsritning öfvats. För de högre klasserna hafva förläggsblad i figur- och landskaps-teckning efter Hermes och Harding m. fl. användts.

d) *Läroplan.*

De lärjungar af klassiska linien, som icke läst grekiska språket, hafva i stället för undervisningen i detta ämne varit sysselsatta på följande sätt:

kl. VII: engelska 3 timmar (2 med real., 1 med valfritt läsande lat.); teckning 2 t: med real.

» VI: engelska 2 t:r; teckning 2 t:r; modersmålet 1 t:e, allt med real.; latinskrifning 1 t:e.

» V: engelska 2 t:r med real.; teckning 2 t:r (1 med real., 1 med kl. II); modersmålet 1 t:e med real.

» IV: engelska 4 t:r (2 med real.; 2 särskildt); teckning 2 t:r (1 med real., 1 med kl. III).

B. LÄRARNE.

Lektor Petersson, som under höstterminen utnämndes till lektor vid Upsala h. elementarläroverk, har såsom vikarierande lektor under vårterminen tjänstgjort vid läroverket. I honom förlorar läroverket en lärare, som med framstående skicklighet och samvetsgrant nit skött sina åligganden.

Af sjukdom har adj. Kjellberg varit hindrad att tjänstgöra hela samt lektor Svedborg 7 veckor af vårterminen.

Förordnade:

Till extra lärare under hela läsåret telegrafassistenten P. G. Bergin. Till biträdande gymnastiklärare löjtnanten P. A. Pyhlson under höstterminen och största delen af vårterminen samt löjtnanten W. Jonsson under återstående delen af vårterminen. Till vikarier: för adj. Kjellberg: fil. kand. J. M. Florell; för lektor Svedborg adj. A. Ericsson; för adj. Ericsson: studenten A. Hallström.

Undervisningen har under läsåret varit på följande sätt emellan lärarne fördelad: Rektor G. Th. Bergman: Grekiska VII—VIa, 15 timmar i veckan. Franska skripta VIIb lat.

Lektor K. F. Rådberg: Matematik VII—VIa; Fysik VIIa, VIIb real., 22 t:r. Matematiska skripta VII.

Lektor J. Svedborg: Latin VII—VIa, 49 t:r. Latinska skripta VII.

Lektor A. M. Petersson: Franska VII—VIa; Engelska VII, 19 t:r. Franska skripta VIIa, VIIb real.

Lektor J. Nordvall: Kristendom VII—VIa; Modersmålet VII—VIa; Filosofi VII, 17 t:r. Svenska skripta VII.

Adjunkt C. A. von Sydow: alla ämnen I.

Adjunkt J. F. Kylander: Grekiska VIb—IV; Latin V; Matematik IV lat. 24 t:r. Latinska skripta V—IV.

Adjunkt A. J. C. Piscator: Modersmålet III—II; Engelska VI—II; Tyska III real. Franska V real., 25 t:r.

Adjunkt J. K. Lindblad: Kristendom VIb—V, III—II; Tyska VI—III; Latinskrifning med från Grekiskan befriade i VI, 24 t:r. Tyska skripta VI—IV.

Adjunkt S. Tengblad: Latin III; Tyska II; Historia och Geografi III—II, 26 t:r.

Adjunkt L. J. Versander: Kristendom IV; Modersmålet VIb—IV; Historia och Geografi VIb, V—IV real., 25 t:r. Svenska skripta VIb.

Adjunkt A. Ericsson: Latin VIa—IV; Hebreiska VII, 24 t:r. Latinska skripta VI.

Adjunkt A. Sahblén: Franska VIb, V lat.; Historia och Geografi VII—VIa; Modersmålet VIa, 24 t:r. Svenska skripta VIa.

Adjunkt K. F. Kjellberg: höstterminen: Matematik VIb—II, 27 t:r.

Adjunkt G. O. D. von Hackwitz: Naturalhistoria VI—II; Fysik VIa—IV real.
Historia och Geografi V—IV lat., 25 t:r.

Extra lärare P. G. Bergin: Franska V—IV real.; Matematik V—IV real.; Fysik
VIIb lat., VIa; Kemi VII—VI, 26 t:r.

v. Adjunkt J. M. Florell vårterminen: samma tjänstgöring som adj. Kjellberg höst-
terminen.

Direktör O. H. Bergqvist: Sång och Musik, 10 t:r.

Herr O. A. H. Stiberg med biträde af löjtnanterne P. A. Pyhlson och W. Jonsson:
Gymnastik- och militäröfningar, 13 t:r.

Bokhandlare F. A. Zettergren: Teckning 10 t:r.

Klassföreståndare hafva varit:

för 7a lektor Svedborg,

» 7b lektor Petersson,

» 6a lektor Rådberg,

» 6b adjunkt Lindblad;

» 5 adjunkt Kylander,

» 4 adjunkt Versander,

» 3 adjunkt Tengblad,

» 2 adjunkt Kjellberg höstterminen, v. adjunkt Florell vår-
terminen.

» 1 adjunkt von Sydow.

Från den 1 okt. till höstterminens slut vistades fil. kand. J. M. Florell för
profärs genomgående vid läroverket.

C. Lärjungarne.

	Lärjungarnes antal							
	Vid början af höstterminen 1873.				Vid början af vårterminen 1874.			
	Klass lin.	Reala lin.	Summa	Latinare, som ej läsa grekiska.	Klass. lin.	Reala lin.	Summa	Latinare, som ej läsa grekiska.
Klass 1 ...			23				23	
» 2 ...			35				41	
» 3 ...	16	15	31		15	17	32	
» 4 ...	24	6	30	11	23	8	31	11
» 5 ...	16	13	29	7	14	15	29	6
» 6b...	12	3	15	4	11	3	14	4
» 6a...	18	2	20	3	18	2	20	3
» 7b...	9	1	10		9	1	10	
» 7a...	14	2	16	4	14	2	16	4
Summa	109	42	209	29	104	48	216	28

Vid höstterminens början inskrefvos 39 lärjungar, vid vårterminens 8. Från förra årsberättelsens utgifvande hafva 29 lärjungar uttagit afgangsbetyg från läroverket, ibland dessa de 14 inberäknade som vid förra vårterminens slut aflade godkänd afgangsexamen.

Från klassiska till reala linien hafva 7 lärjungar öfvergått.

I sjunde klassen hafva 14 lärjungar af klassiska linien valfritt läst engelska samt 6 hebreiska.

Afgifter hafva erlagts:

Höstterminen: till materielkassan af 150 lärjungar

» byggnadskassan » 124 »

Vårterminen: » materielkassan » 155 »

» byggnadskassan » 123 »

Till egna kassan har hvarje icke alldeles medellös lärjunge terminligen betalt 5 rdr.

D. Skollokalen.

Under förra årets sommar brädfodrades och målades gymnastikhuset.

E. Undervisningsmaterielen.

Under läsåret har inköpts:

för vapenöfningarne: 12 st. florettklingor;

för undervisningen i sång och musik: diverse noter;

för undervisningen i teckning: geometrisk konstruktions- och projektionslära med planscher af A Pasch;

för fysikaliska kabinettet: 1 volument, 1 endosmosapparat, 1 Daniels hygrometer, 1 stängaffel, 1 apparat för fasta kroppars utvidgning genom värme, 1 kryofor, 1 endiometer, 1 elektr. ägg, 1 apparat för sidotryck, 1 apparat för krafterous parallelogram;

för laboratorium: 1 sats gramvigt, 2 kopparskålar;

för naturhistoriska museum: 49 st. uppstoppade djur;

för den geografiska och historiska undervisningen: 2 kartor öfver Sverige, 6 st. Johnstons kartor; porträtter af Linné, Berzelius, Luther;

Gåfvor.

Till biblioteket:

Af Kongl. vetenskapsakademien: Handlingar Band 9: 2, 10. Bihang Bd 1: 1. Öfversigt 2:ne Bd årg. 28, 29. Hamilton tal öfver v. Hartmansdorff.

» prosten O. G. Sylvén i Hjerpås: Vetenskapsakademiens handlingar samt Berzelii årsberättelser i kemi, tillsammans 67 delar.

» befälning-man A. Berggren: Vitterhets-, Hist.- och Antiq.-Akademiens handlingar 10 delar. Lagerbring Svea rikets hist. 4 delar.

» fröken B. Appelberg: Staats und gelehrte Zeitung des Hamburgischen unpartheyischen Correspondenten för år 1732.

» stud. Ljung: Kongl. Svea hofrätts protokoller ang. Gustaf den 3:djes mord.

» » S. R. Andersson: Homeri Ilias, Argentorati 1572.

» » J. E. Malmqvist: Oeuvres du philosophe bien faisant 2 delar.

För undervisningen i teckning:

Af Kongl. Ecklesiastik-Departementet: 7 ex. af Paschs konstr. och projektionslära.

Till samlingarne:

Af landskamrer J. M. Ryding: 1 medalj af silfver, 3 d:o af brons, 10 silfvermynt; 51 kopparmynt.

» konsertmästare Westerlind från Åbo: 1 finskt silfvermynt, 3 d:o kopparmynt.

» adj. Piscator: 14 st. mynt och medaljer af silfver, 14 st. mynt och medaljer af koppar.

» lektor Rådberg: 4 st. tyska, 4 danska silfvermynt, 2 franska silfvermynt.

» adj. Kjellberg: 5 finska silfvermynt, 3 d:o kopparmynt, 2 annonspenningar.

» inspektör Melin på Hede: der i jorden funna 13 st. silfvermynt från Gustaf den förste: 16 bitar af d:o.

» fru M. Pyhlon: $\frac{1}{6}$ rdr silfver af Gustaf IV Adolf.

» regentsskrifvaren Appelberg: 1 franc; Karl Johans 32 och 16 skil.

Af Sv. Akademien: dess minnespenning öfver Olaus Petri.

- » vetenskapsakademien: dess minnespenning öfver Hans Järta.
- » universitetet i Christiania: Oscar II:s och Sophias kröningsmedalj, preglad af universitetet.
- » sjökapt. H. Holmblad: 5 japanska silfvermynt, 2 d:o bronsmynt, 2 siamesiska silfvermynt, 3 d:o bronsmynt, 1 sällsynt bronsmynt från Borneo, 2 holländsk-ostind. silfvermynt, 1 d:o kopparmynt, 3 eng. chinesiska silfvermynt, 2 d:o kopparmynt, 5 eng. ostind. silfvermynt, 4 d:o kopparmynt, 1 österrik. pappersgulden, 1 lira, 1 japansk soltjäder, 1 oxsvans från Korea, 1 prydnad från Japans heligaste tempel, 1 japansk bönbok, 6 st. insekter från Japan, 2 utskurna kärnor, 2:ne penslar, tusch, offerpapper från Kina: 1 opiipipa, 2 silkeskokonger, 1 japansk sko, 1 japansk bilderbok, 3 st. kinesiska tidningar.
- α befallningsman U. Berggren: 16 st. silfvermynt, 13 kopparmynt; 7 stenyxor, 1 spjutspets af flinta, 1 dolk af d:o, funnet i Tunhems pastorat.
- » ingenjör E. Kjellberg: unge af alligator.
- » postmästare J. Peterson: 1 svenskt kopparmynt.
- » stud. C. Thorsell: 1 silfvermynt, 7 kopparmynt.
- » » K. A. Wassenius: 1 kopparmynt.
- » » G. Rhodin: 12 kopparmynt.
- » » S. Emanuelsson: en flintspets.
- » » G. T. Norén: en kalebass.
- » » E. R. Brobäck: en stenyxa.
- » » K. Bergström: div. mynt.
- » » L. Borsum: d:o.
- » » R. A. Gjöthberg: en hafssula, 1 kopparmynt, 1 amer. sedelmynt, kopparmalm från Fahlun.
- » » K. W. Nilsson: 53 st. mynt.
- » « Å. Natt och Dag: en stenyxa, en fiskmå. s.
- » » H. Olsson: mynt.
- » » O. H. Lundberg: d:o.
- » » A. W. Drangel: d:o.
- » » K. Ericsson d:o.
- » » J. F. Jönsson: d:o.
- » » A. Uddman: d:o.
- » » L. Almqvist: en kanarifogel.
- » » K. Knutson: en sparfök.

F. Examina.

Muntlig afgangsexamen förrättades den 11 och 12 juni förlidet år, vid hvilken 14 läroverkets lärjungar samt 3 privatister förklarades mogna.

Vid höstterminens slut hölls examen med klass. 1—5 den 20 dec. Årsexamen är utsatt att hållas den 3 och 4 nästkommade juni och hafva af H. H. Eforus följande herrar iubjudits att såsom vittnen öfvervara densamma: öfversten och ridd. E. Elers; öfverstelöjtnanten, kammarherren och ridd. C. E. C. Kuylenstjerna; landssekreteraren och ridd. C. O. Almqvist; landskamereraren och ridd. J. M. Ryding; rådmannen och ridd. G. Sandberg; kyrkoherden, teol. kand., fil. dokt., D. R. Warholm; handlanden O. H. Dymling.

Till öfvervarande af samma examen inbjuder jag vördsamt lärjungarnes föräldrar och målsmän samt alla den offentliga undervisningens vänner och gynnare.

Wenersborg i maj 1874.

G. TH. BERGMAN.

Lägre elementarläroverket i Borås.

A. Undervisningen.

Höstterminen börjades den 28 Augusti och afslutades med offentlig examen den 17 December. Vårterminen börjades den 15 Januari och kommer att afslutas med offentlig examen den 3 Juni. I afseende på den dagliga undervisningstiden, äfvensom anordningen af öfningarne, har ingen förändring förekommit detta år.

Begagnade läroböcker i

- Kristendom: Katekes, Hübners lärobok i bibl. historia, Cornelii i kyrkohistoria, Norbecks i dogmatik samt Brodén's öfversigt af de bibl. böckernas innehåll.
- Modersmålet: Språklära af Fién, lärobok för folkskolan.
- Latienska språket: gram. af Rabe; explikation: Rabes läsöfningar, Cornelius Nepos, Julius Cæsar de bello Gallico samt Ovidii Metamorphoses sel.
- Grekiska språket: gram. af Rabe; explikation: Xenophons Anabasis.
- Tyska språket: gram. af Lyth; explikation: Lyth's läsebok, Schillers Geschichte des 30-jährigen Krieges samt Schillers Don Carlos.
- Engelska språket: gram. af Sundstén, Oldes uttalslära; explikation: Sundsténs elementarbok och W. Irvings Columbus.
- Franska språket: gram. af Olde; explikation: läsebok af densamme.
- Matematik: v. Zweigbergks lärobok i aritmetik, Wiemers i algebra samt Euclidis och A. Th. Bergii i geometri.
- Naturvetenskap: Arrhenii botanikens första grunder och elementarkurs, Torins lärobok i zoologi samt fysikens grunder efter Schabus.
- Naturlära: Berlins lärobok.
- Historia och Geografi: Alanders läroböcker i svensk och allmän historia, Palmblads i geografi.

Genomgångna lärokurser.

Första klassen.

- Kristendom: bibliek historia, gamla testamentets; katekesen, första hufvudstycket; bibelspråk och psalmer.

Modersmålet: uppläsning och förklaring af valda stycken samt öfningar att med egna ord återgifva innehållet af det lästa; språklärens första grunder samt satsbildningsöfningar. Rättskritning.

Tyska språket: det viktigaste af formläran, explikationsöfningarne i läroboken jemte öfning att särskilja de enkla satsernas hufvuddelar.

Matematik: de fyra räknesätten i hela tal och sorter jemte öfning att använda decimaler, hufvudräkning.

Naturlära: det allmänaste af läran om människans kroppsbyggnad och undersökning af lefvande växter.

Historia och Geografi: historia, det viktigaste af fäderneslandets till nyare tidens början; geografi, fäderneslandets samt en del af Europas fysiska och politiska.

Andra klassen.

Kristendom: biblisk historia, nya testamentets; katekes, 2:dra och 3:de hufvudstyckena; bibelspråk och valda psalmer.

Modersmålet: uppläsning och förklaring af valda stycken samt öfningar att med egna ord återgifva innehållet deraf, formläran samt satsbildningsöfningar. Rättskrifnings- och interpunktionsöfningar.

Tyska språket: formläran, läsöfningar från början af läseboken till stycket 33 jemte öfning att särskilja ordklasserna och de enkla satsernas hufvuddelar samt de lättare formerna af de sammansatta satserna.

Matematik: aritmetik, de fyra räknesätten i vanliga- och decimalbråk med tillämpning på sorter, enkel regula de tri och hufvudräkning; geometri, åskådningslära samt några enkla geometriska satser.

Naturlära: djurrikets hufvudafdelningar och viktigare klasser. Undersökning af lefvande växter. Exkursioner.

Historia och Geografi: historia, svenska historien till 9:de tidehvarvet i läroboken; geografi, Europas fysiska och politiska afslutad.

Tredje klassen.

Kristendom: rep. af bibl. historien samt 4:de och 5:te hufvudstyckena af katekesen; bibelspråk och psalmer:

Modersmålet: läse- och skriföfningar, formlära och satslära med muntliga och skriftliga öfningar,

- Latinska språket:** formlära och det viktigaste af syntaxen; af Cornelius Nepos från och med Aristides till och med Chabrius, skriföfningar på lärorummet.
- Tyska språket:** formläran, det viktigaste af syntaxen; läsöfningar, 80 sidor i läseboken; reallinien dessutom 20 sidor i läseboken. Skriföfningar på lärorummet.
- Engelska språket:** rep. af formläran, en del af syntaxen samt 60 sidor i läseboken,
- Matematik:** aritmetik, kl. linien från och med sammansatt regula de tri till och med bolagsräkning, reallinien dessutom kedjeräkning; geometri, kl. linien 1:sta boken och reallinien 2:dra, 3:dje och 4:de böckerna af Euclides.
- Naturvetenskap:** botanik, sexualsystemet och det viktigaste af läran om växtens yttre organer, insamling och examinering af växter; zoologi, till foglarne i läroboken, reallinien dessutom en del af foglarne.
- Historia och Geografi:** fäderneslandets historia, de 3 sista tidehvarven jemte rep. af de föregående, viktigare delar af läseboken; geografi, Asiens, Afrikas och Amerikas politiska jemte rep. af en del af Europas.

Fjerde klassen.

- Kristendom:** rep. af katekesen, läsning af nya testamentet jemte de bibl. böckernas innehåll och historia.
- Modersmålet:** formlära, läran om satser, läse- och skriföfningar samt öfversättningar på lärorummet.
- Latinska språket:** formlära, hela syntaxen, af Cornelius Nepos från och med Epaminondas till och med Eumenes, af Cæsar de bello Gallico 1:sta boken. Skriföfningar på lärorummet. Ett hem-tema i veckan.
- Grekiska språket:** formlära, 8 kap. af 1:sta boken af Xenophons Anabasis.
- Tyska språket:** hela språkläran med satsöfningar, sid. 111—160 af Schillers Gesch. des 30 jährigen Kriegs (Stuttg. 1864). Skriföfningar på lärorummet. Reallinien ett hem-tema i veckan.
- Engelska språket:** formlära och syntax, 10 kap. af Irvings Columbus. Skriföfningar på lärorummet. De från grekiskan befriade lika med 3:dje klassen.
- Franska språket:** uttalslära, formlära till och med de oregelbundna verberna, af läroboken 30 st. af 1:sta och 25 st. af 2:dra afdelningen.
- Matematik:** kl. linien, geometri, 3 böcker af Euclides; aritmetik till och med betalningsterminers reduktion; algebra, läran om hela tal och brak; reallinien dessutom, geometri, proportionsläran, och hela räkneboken.

- Naturvetenskap:** botanik, de fanerogama växternas organografi och elementarorganer, insamling och examinering af växter; zoologi, foglarne samt rep. af däggdjuren; reallinien dessutom vertebraterna samt fysikens första grunder.
- Historia och Geografi:** allmän historia, gamla historien till kejsarne, nya historien till Ludvig XIV:s tidehvarf; geografi, gamla världens jemte rep. af en del af hvad förut varit läst.

Femte klassen.

- Kristendom:** rep. af katekesen. läsning af nya testamentet; kyrkohistoria, 1:sta och 2:dra perioden; dogmatik, 6 kap. af läroboken.
- Modersmålet:** rättskrifning, form- och satslära, uppsatser och läsöfningar.
- Latinska språket:** hela gram. med prosodik och metrik, 2:dra och 3:dje böckerna af Cæsar de bello Gallico, från början till och med Niobe af Ovidii Metamorphoses sel. (Brodéns edition). Skriföfningar på lärorummet. Ett hem-tema i veckan.
- Grekiska språket:** formlära och det viktigaste af syntaxen, 9:de och 10:de kap. af 1:sta samt andra boken af Xenophons Anabasis.
- Tyska språket:** rep. af språkläran, 130 sid. af Schillers Gesch. des 30 jäh. Kriegs och 80 sid. af densammes Don Carlos. Skriföfningar på lärorummet. Reallinien ett hem-tema i veckan.
- Engelska språket:** rep. af formlära och syntax, 10 kap. af Irvings Columbus. Skriföfningar.
- Franska språket:** uttalslära, formlära till och med de oregelbundna verberna, 30 st. af 1:sta och 15 sid. af 3:dje afdelningen i läseboken. Reallinien (nybörjare) lika med 4:de klassen.
- Matematik:** kl. linien, rep. af 4 böcker i Euclides; algebra, 1:sta graden med en eller flera obekanta, problem; reallinien, 6 böcker af Euclides, 2 grader algebra, problem; hela aritmetiken.
- Naturvetenskap:** botanik, växtens inre organer, insamling och examinering af växter; zoologi, amfibier och fiskar; reallinien dessutom fysikens grunder.
- Historia och Geografi:** allmän historia, medeltidens och rep. af gamla samt nyare till franska revolutionen; geografi, gamla världens samt rep. af hvad i föregående klasser varit läst.

Öfningar.

Välskrifning 2 tim. i 1:sta och 1 tim. i 2:dra kl.; teckning, hufvudsakligen figur- och landskapsritning, 1 tim. i 1:sta, 1 tim. i 2:dra, 2 tim. i 3:dje kl. samt

4:de och 5:te kl. realafdelningar; gymnastik, fristående och apparellgymnastik, marsch- och exercisöfningar, 4 tim. i veckan i kl. 1—4 samt 5 tim. i 5:te kl.; musik och sång, 6 timmar i veckan.

B. Lärarne.

Rektoren R. N. O. Fil. Dokt. A. G. Hollander har under läsåret åtnjutit tjänstledighet.

Undervisningens fördelning mellan lärarne har varit följande:

- t. f. Rektor S. P. Wennergren har undervisat kl. 2—5 i kristendom 10 timmar, kl. 3—5 i engelska 6 timmar, kl. 2 i matematik 3 timmar och kl. 3 i latin 1 timma, tillsammans 20 timmar, samt rättat skriftliga uppsatser i 5:te kl.
- Kollega A. Thorin kl. 4 och 5 i grekiska 9 timmar, kl. 2—5 i matematik 19 timmar, tillsammans 28 timmar, samt rättat skriftliga uppsatser i 4:de kl.
- Kollega dr J. A. Rosén kl. 4 och 5 i historia och geografi 7 timmar, i modersmål 5 timmar samt kl. 2 i modersmål 6 timmar, i tyska 7 timmar, i naturlära 2 timmar och i välskrifning 1 timme, tillsammans 28 timmar.
- Kollega J. A. Nyberg kl. 4 och 5 i franska 8 timmar kl. 2 i historia och geografi 5 timmar samt kl. 1 i modersmål 5 timmar, i tyska 6 timmar, i naturlära 2 timmar och i historia och geografi 4 timmar, tillsammans 30 timmar.
- Kollega W. Schoug kl. 4 och 5 i latin 8 timmar, kl. 3 i modersmål 3 timmar, kl. 3—5 i naturvetenskap 10 timmar samt kl. 1 i aritmetik 4 timmar, i kristendom 3 timmar och i välskrifning 2 timmar, tillsammans 30 timmar, samt rättat skriftliga uppsatser i 5:te kl.
- t. f. Kollega studenten C. Th. Hellgren kl. 4 och 5 i latin 8 timmar, i tyska 4 timmar, kl. 3 i latin 9 timmar, i tyska 5 timmar och i historia och geografi 4 timmar, tillsammans 30 timmar, samt rättat skriftliga uppsatser i 4:de kl.
- Öfningsläraren löjtnant F. R. Zachrisson i gymnastik m. m. 5 timmar i veckan.
- do ritläraren C. A. Leverin i teckning 4 timmar i veckan.
- do orgelnisten J. F. Ström i musik och sång 6 timmar i veckan.
- Klassföreståndare hafva varit: för 5:te kl. Thorin, för 4:de kl. Schoug, för 3:dje kl. Hellgren, för 2:dra kl. Rosén och för 1:sta kl. Nyberg.

C. Lärjungarne.

- Inskrifne vid höstterminens början 24.
» » vårterminens do 2.
- Afgångne vid höstterminens början dels till näringarne och dels till annat läroverk 16, derat 6 ur 5:te kl. efter aflagd afgångsexamen; vid vårterminens början 4.

3. Terminsavgift erlade höstterminen: till undervisningsmaterielen 34, befriade 42; till byggnadsfonden 36, befriade 40; vårterminen: till undervisningsmaterielen 36, befriade 38, till byggnadsfonden 37, befriade 37.
4. Antal närvarande under vårterminen: 1:sta kl. 20, 2:dra kl. 17, 3:dje kl. 19, 4:de kl. 13 och 5:te kl. 5, summa 74. Klassiska språk läsa i 3:dje kl. 7, i 4:te kl. 6 latin och 3 grekiska samt i 5:te kl. 4 latin och 1 grekiska.

Hemlexor genomgås förut i skolan; och torde för deras öfverläsning i hemmet fordras i 1:sta kl. 1, i 2:dra kl. 2, i 3:dje kl. 3 samt i 4:de och 5:te kl. högst 4 timmar dagligen.

D. Skollokalen

har under året ej undergått någon förändring.

E. Undervisningsmaterielen

har ökats med åtskilliga läro- och läseböcker.

F. Examina.

Examen vid höstterminens slut hölls den 17 december, och voro, jemte läroverkets Inspektör Herr Kyrkoherden A. J. Enander, Herrar Borgmästaren, R. W. O., A. Wenlt, Majoren, R. S. O. S. E. Uggla, Provincialläkaren dr J. G. Aspelin, Rådsmannen och v. Häradshöfdingen W. Hammarström samt Apothekaren S. Österberg af H. H. Ephorus anmodade att densamma bevista. Årsexamen kommer att förrättas Onsdagen den 3 Juni i närvaro af ofvannämnde Herrar jemte Lasarets-läkaren dr A. J. Annéus; och anställes då från kl. 8 f. m. till kl. 1 e. m. offentlig pröfning i språk och vetenskaper samt vidare å eftermiddagen kl. 4 slutöfningar i sång och gymnastik, hvarefter förrättas flyttning jemte utdelning af premier, stipendier och fattigmedel.

Borås i maj 1874.

SV. P. WENNERGREN.

Lägre elementarläroverket i Alingsås.

A. Undervisningen.

- 1) *Läseterminernas början och slut:* höstterminen börj. den 22 aug.; slut. den 19 dec.
vårterminen börj. den 28 jan.; slut. den 5 juni.
- 2) *Dagliga lärotiden:* kl. 8—11 f. m. och 2—4 e. m. alla dagar samt ytterligare 1 timme kl. 4—5 tisdags och fredags eftermiddagar. Gymnastik har öfvats en half timme hvarje dag kl. $\frac{1}{2}$ 12—12 och sång 2 timmar på onsdags e. m. och 1 på lördags e. m. Morgonbön kl. $7\frac{3}{4}$ hvarje dag.
- 3) *Begagnade läroböcker:*
 Kristendom: katekes och biblisk historia af Eklundh.
 Modersmålet: Bjurstens lärobok i svenska språket.
 Tyska språket: Flachs läroböcker.
 Engelska d:o Löhrs läsebok.
 Matematik: Zweigbergks och Nyströms lärob. i aritmetik, Euklides i geometri.
 Naturlära: Arrhenii lärob. i botanisk terminologi, Torins i zoologi och Berlins naturlära.
 Historia och Geografi: Alanders läro- och läseb. i svensk historia och Dahms i geografi.
- 4) *Genomgångna lärokurser:*

Första klassen.

- Kristendom. Katekes: första hufvudstycket. Biblisk historia: gamla testamentets. Bibelläsning med förklaringar. Valda psalmer.
- Modersmålet. Det viktigaste af formläran. Uppläsning af valda berättelser jemte öfning för lärjungarne att med egna ord återgifva innehållet af det lästa. Berättelser ur nordiska sagohistorien. Satsbildningsöfningar. Rättskrifning
- Tyska språket. Det hufvudsakliga af formläran jemte 40 st. i Flachs elementarbok
- Matematik. Aritmetik: de fyra räknesätten i hela tal med tillämpning på sorter jemt öfning i hufvudräkning.

Naturlära: Berlins naturlära till 8:de kapitlet på tredje afdelningen. Undersökning af allmänna växter.

Historia och Geografi. Fäderneslandets från början af Alanders lärobok till reformationstidshvarvet jemte valda berättelser ur samma författares läsebok. Geografi: Sveriges, Norges och Danmarks samt det allmännaste om verdensdelarne.

Andra klassen.

Kristendom. Katekes: andra hufvudstycket. Biblisk historia: nya testamentets. Bibelläsning med förklaringar. Valda psalmer.

Modersmålet: Formlära. Läs- och satsbildningsöfningar såsom i föregående klass. Rätt-skrifning efter diktamen.

Tyska språket. Grammatik: formlära. Explikation: sednare delen af Flachs elementar-bok samt st. 4—23 af läseboken.

Matematik. Aritmetik: bråk och regula de tri samt hufvudräkning. Geometri: åskåd-ningslära och andra kursen till och med tresidigar.

Naturlära. Berlins naturlära till åttonde afdelningen. Undersökning af allmännare växter.

Historia och Geografi: Historia: fäderneslandets från reformationstiden till och med Kristina jemte berättelser ur läseboken. Geografi: Europas politiska till och med Frankrike efter Dahms större lärobok.

Tredje klassen.

Kristendom. Katekes: de tre sista hufvudstyckena. Biblisk historia: repetition. Bibel-läsning med förklaringar. Valda psalmer.

Modersmålet. Bjurstens form- och satslära. Läs- och satsbildningsöfningar. Rätt-skrifningsöfningar efter diktamen med tillämpning af de allmännaste reglerna för interpunktion.

Tyska språket. Grammatik: formläran avslutad och repeterad. Explikation: sid. 18—35 af Flachs läsebok samt skriföfningar.

Engelska språket. Grammatik: andra kursen. Explikation: andra kursen I—XXIX af Löhr samt skriföfningar. Dessutom första kursen af samma för-fattares lärobok med de lärjungar, som vid läsårets början öfver-gingo från klassiska till reala linien.

Matematik. Aritmetik: tillämpning af regula de tri på intresse m. m. till och med quadratrotdragning. Geometri: de två första böckerna af Euklides.

Naturlära. Botanik: växtens yttre organer efter Arrhenii mindre lärobok jemte insamling och examinerung af omkring 150 växtarter. Exkursioner. Zoologi: däggdjuren efter Torins lärobok.

Historia och Geografi. Historia: fäderneslandets afslutad efter Alanders lärobok jemte berättelser ur läseboken. Geografi: Europas politiska efter Dahm samt det allmännaste af de öfriga verdensdelarnes fysiska och politiska geografi.

5) Undervisningsskyldigheten har varit fördelad mellan lärarne sålunda:

Rektor M. C. Jungmarker har undervisat (24 timmar i veckan) i kristendom i I—III, historia och geografi i I—II samt tyska i I.

Kollega C. O. N. Dahlgren (28 timmar i veckan) i matematik i I—III, tyska II—III, engelska i III och välskrifning i I samt rättat tyska och engelska skriföfningar.

Kollega S. Högman (28 timmar i veckan) i modersmålet och naturvetenskap i I—III, historia och geografi i III samt rättat svenska skriföfningar i I—III.

Öfningslärare: studenten A. O. Nilsson ($\frac{1}{2}$ timme hvarje dag) i gymnastik och vapenföring.

Orgelnisten E. Ericsson (3 tr i veckan) i sång.

Ingenjören J. Hellström (3 tr i veckan) i teckning samt kl. II—III i välskrifning.

B. Lärarne.

Tjänstledighet har åtnjutits af gymnastikläraren A. O. Nilsson från början af Oktober till höstterminens slut och från den 25 April till slutet af vårterminen. Förordnade till vikarier: underlöjtnanten M. S. Jungmarker under höstterminen och kollega S. Högman under vårterminen.

Klassföreståndare: rektor för 3:de kl., kollega Dahlgren för 2:dra kl. och kollega Högman för 1:sta kl.

C. Lärjungarne.

1) Inskrifne, höstterminen, 9 lärjungar.

vårterminen 12 do.

2) Afgångne, höstterminen 13, deraf 4 till andra läroverk och 9 till näringarne. Under vårterminen afgingo 2 lärjungar, 1 till näringarne och 1 med döden.

3) Afgift till undervisningsmaterielen erlade: höstterminen 12, befriade 33.

vårterminen 15, befriade 41.

Enklassiga pedagogien i Ulricehamn.

A. Undervisningen.

- 1) *Läseterminerna*: höstterminen börj. d. 29 aug., slut. d. 19 dec.
vårterminen börj. d. 20 jan., slut. d. 9 juni.
- 2) *Dagliga lärotiden*: måndag och torsdag kl. 7—9, 10—12. 3—5; tisdag och fredag 7—9, 11—2, onsdag och lördag 7—9, 10—12.
- 2) *Läroböcker*:
 Kristendom: katekesen, Barths och Eklundhs bibl. historia.
 Modersmålet: Sundéns språklära; läsebok för folkskolan.
 Tyska språket: Flachs språklära, «förberedande öfningar» och läsebok.
 Matematik: Zweigbergk's räknebok; Euclidis elementa.
 Naturlära: Berlins naturlära; Andersson «inledning»; Arrhenii botanik; Torins zoologi.
 Historia: Odhners lärobok.
 Geografi: Dahms, Strömbergs samt Gehlins och Brunii läroböcker.
- 4) Genomgångne lärokurser:

Nedra afdelningen.

- Kristendom**: katekesen till 3:dje hufvudstycket. Biblisk hist. nya testamentet; valda bibelspråk och psalmer.
- Modersmålet**: rättstafnings- och formlära, innanläsnings- och skriföfningar.
- Tyska språket**: 26 st. af «öfningarne», det viktigaste af formläran.
- Matematik**: sorter och decimalbråk; 20 propositioner.
- Naturlära**: Växtkännedom; naturläran till 6:te afdeln.
- Historia**: till Karl X Gustaf.
- Geografi**: det allmännaste om verdensdelarnes fysiska beskaffenhet; Sveriges, Norges, Danmarks och Finlands politiska geografi.

Öfra afdelningen.

- Kristendom**: lika med nedra afdelningen.
- Modersmålet**: lika med nedra afdelningen samt satsläran.

Tyska språket: formläran; 26 st. af Flach's större läsebok.
 Matematik: t. o. m. ratabträkning; Euclidis tre första böcker.
 Naturlära: lika med nedra afd. samt däggdjuren efter Torins «grundlinier.»
 Historia: afslutat Svenska historien.
 Geografi: Europas politiska geografi, samtliga verdensdelarnes fysiska.

B. Lärare.

Under läsåret har undertecknad tjenstgjort som vikarierande lärare.

C. Lärjungarne.

- 1) Inskrifne: höstterm. 1, vårterm. 3.
- 2) Afgångne: höstterm. 1, vårterm. 2.
- 3) Skolafgift erlade h. t. 3, v. t. 4.
- 4) Lärjungarnes antal vid höst:s början 6, vid vårt:s början 8.

D. Skollokalen

har ej undergått någon förändring:

E. Undervisningsmaterielen

har blifvit ökad genom inköp af böcker och kartor.

F. Examina.

Examen vid höstterminens slut hölls d. 19 dec. Såsom examensvittnen voro inbjudna kyrkoherden, fil. dokt. G. A. Sundborg, borgmästaren V. Ekenman, trafikdirektören F. Dahlberg och handl. C. E. Siedberg. Vårterminen skall med examen afslutas d. 9 juni. Till examensvittnen inbjudas ofvannämnde herrar.

Nästa hösttermin kommer att börja d. 25 aug.

Ulrichehamn i maj 1874.

A. APELGREN.

